

Atlétika Felsőgödön az 1950-es években

Gemer György beszámolója a felsőgödi atlétikáról

Az atlétika iránti szeretetemet sem a második világháború, sem az azt követő öt évig tartó szovjet rabszolgasors, majd a vörös uralom alá került hazámban sorsommá vált - hosszú hónapokig tartó – rendőri felügyelet és munkaszolgálat sem tudták kioltani. Sőt az ötvenes évek kilátástalan és a megfélemlítésben töltött ideje alatt csak ez adott értelmet, reményt, pozitívumot és örömet életemben.

Hadifogságból hazatérve felkerestem az Újpesti Torna Egylet atlétáinak edzéseit. Ez akkor „Újpesti Dózsa” néven a belügyminisztérium dolgozóinak egyesülete lett.

Az öltöző fogasain lógó rendőri egyenruhák és a vörös csillagos tányérsapkák láttára eszembe jutották a pár hónappal ezelőtt börtönben töltött napjaimat.

Az edzések folyamán rájöttem arra, hogy a fogságban átélt idők nem éppen a megfelelő fizikai felkészültséget jelentették az atlétikában óhajtott sikeres szereplésemhez.

Beláttam azt, hogy hosszú évekig tartó regenerációra lesz szükségem ahhoz, hogy

visszanyerjem általános erőnlétemet, s azután némi sikert remélhessek, mint versenyző. E tényeket elfogadva úgy határoztam, hogy edzőként szeretnék a sportág életében maradni. Az álmom az volt, hogy tán valaki az én biztatásomra és segítségem folytán eljut majd oda, ami nekem nem adatott meg.

Így aztán az edzések mindinkább tanulmányi órákká váltak számomra, amik alatt árgus szemekkel figyeltem az edzők munkáját és figyeltem mestereim technikai érvelését. Kerestem az alkalmat a tanulásra és elvégeztem egy pár edzőképző tanfolyamot.

Részt vettem a Pestmegyei Testnevelési Sport Bizottság hétfőnként sorra kerülő atlétikai szakág gyűlésein, ahol a megye atlétikai versenyrendszerét, életét és fejlődését irányítottuk. 1953-ban megalakult egy sportegyesület „Felsőgödi Vörös Meteor” néven, Szerencsés József nyugalmazott postatiszt elnöksége alatt.

Én örömmel álltam az atlétikai szakosztály élére, mint edző.

Ezt a lépésemet az tette lehetővé, hogy akkor már túl voltam a rendőri felügyeleten és a munkaszolgálaton.

Lelkes csoportommal öröm volt összejönni a felsőgödi sportpályán folytatott edzéseinken és a hétvégeken sorra kerülő mezei futásainkon, melyek a falu környékét övező terepen történtek. Nem számoltuk a hosszú kilométereket és élveztük a fizikai erőnlétünk által nyert bizonyos fokú szabadság-érzésünket, mint valami fogságból szabadult madarak.

Esténként a kihalt utcákon is futkároztunk, a mellettünk elsuhanó kerítések és házak adtak jó érzéseket futásaink iramáról.

Téli edzéseinket a háború előtti, egykori Vizer nagyvendéglő majd Kaszinóvá lett Kálmán utca és Bozóki utca sarkán lévő épületben végeztük.

Különösen kedvelt mozgásunkhoz tartozott a medicinlabdával való dobójátékaink, melyek minden izmot átmozgató és jól eső fáradtság érzetét váltotta ki belőlünk.

Az örömmel, jó baráti körben elvégzett rendszeres munka versenyképessé tette a lelkes csapatot.

Csatasorba álltunk a Pest megyében lebonyolított versenyeken: Megyei Bajnokságon és a Vörös Meteor Sportegyesület Országos Bajnokságain, mezei futóversenyek és pályaversenyek sorozatán.

Sok bajnoki szalagos érmet nyertek atlétáim a különböző versenyeken. Álmaink közé tartozott, hogy salakos futópályánk legyen.

Az idők múltával, fekete salakkal megrakodott teherautók lerakodása és a nehéz cement henger húzása tette még változatosabbá testedzéseinket.

Mindezekkel párhuzamosan a munkám mellett igyekeztem minden lehetőséget megragadni, hogy képezsem magam különösen az edzői munka tudományában és a különböző fizikai képességek fejlesztésében. Erre alkalmat az Országos Testnevelési Sport Bizottság által szervezett különböző szintű oktatói tanfolyamok adtak.

Mielőtt elfogadtak volna egy ilyen egy évig tartó, havonta egyszeri két napos, vizsgákkal sűrített programra, két éves segédedzői munkát kellett végeznem egy mesteredző keze alatt.

Így kerültem a Dunakeszi Vasas atlétáinak edzéseire, Híres László mester segítségére.

Közben a Pestmegyei Testnevelési Sport Bizottság megbízott a megyei válogatott keret atlétáinak vezető edzői tisztségével.

Ez a kinevezés azzal járt, hogy havonta egyszer Pest megye válogatott keret atlétáit közös edzésre kellett összehívnom és irányítanom.

E mellett havonta egyszer egyesületi látogatást kellett tennem tanácsadással összekötve azon szakosztályokba, ahol kerettagok voltak. Ellenőrizni kellett edzésterveiket és segíteni munkájukat.

Minden szabadidőmet az atlétika vette igénybe úgy a mindennapi edzések formájában, mint a tanulásban vagy a hétvégeken sorra kerülő versenyekre való látogatásaimkor. Iskolai tanulmányaimat nem folytathattam, mivel arra engedélyt nem kaptam.

Írtam a Rákosi irodára és megkérdeztem, hogy helyem van-e ebben a társadalomban, miért nem engedélyezik a tanulmányaimat befejezni.

A válasz az volt, hogy ha majd a nép bizalmára méltó leszek, akkor visszaengednek az iskolába.

Egyetlen reményem a sportban való munkában leltem.

Ezt nagy lelkesedéssel és szeretettel csináltam.

Ezért kaptam megbízatást a Pestmegyei Testnevelési Sport Bizottságtól a járási, megyei és az országos Spartakiád versenyekre igazolt atléták felkészítésére.

A hatvanfős atléta csapat edzőtábora a gödi Fácán Vendéglőben volt, az edzések egy részét a foci pályán, a futó edzéseket a Dunakeszi Vasas sportegylet salakján végeztük.

Az Országos Spartakiád versenyekre Budapesten került sor, 19 megyéből, minden versenyszámban a legjobbak képezték a csapatokat.

Itt tűnt fel Csutorás Csaba, Pest megyei atléta csapatom sprintere. Három aranyérmet nyert a 100

és

200

méteres síkfutásban és távolugrásban e versenyeken.

Leveleim, edzésterveim, biztatásom nem voltak hiábavalók, mert végül is sok éven át a Magyar Atlétika Válogatott atlétája, sokszoros bajnoka és csúcstartója lett.

1956-ban útjaink elváltak, én elhagytam az országot.

1960-as római Olimpiai Játékokon találkoztunk először, majd Tokióban 1964-ben, később 1966-ban Budapesten. Ma napig tartjuk a kapcsolatot.

Visszatérve a magyarországi időkre, 1954-ben elvégeztem egy kollokvium rendszerű edzőiskolát, ami után a Tatai Edzőtáborban kellett vizsgát tenni, mielőtt az oktató képzés, három hétig tartó gyakorlati szakaszára érdemessé találtak. 136 kérdésből kellett húzni ötöt, és arra szóbeli választ adni. Aki nem

felelt meg a követelményeknek, azt rögtön hazaküldték.

1954 májusában kaptam meg az oktatói okleveletem, mely feljogosított arra, hogy sportegyesületekkel szerződést köthessek fizetési edzői munkára.

Barátom, a Pestmegyei Testnevelési Sport Bizottság dolgozója szerzett nekem állást a

Szentendrei Honvéd Tiszti Iskolában.

Hetente két alkalommal Szentendrén, a hét többi napjain Felsőgödön illetve Dunakeszin tartottam edzéseket.

A gyárban kapott 2.88 Ft órabérem mellett három edzői fizetést kaptam, ami egy elfogadhatóbb életnívót jelentett részemre.

Szentendrén az edzések mellett a műszaki alakulatoknak tartottam egy hónapos edzőtábort, az évente megrendezésre kerülő Hadsereg Bajnokság előtt. Pályára érkezésemtől az ország különböző részeiről összegyűlt csapatok sporttisztjeikkel az élükön már vártak.

A sors iróniája folytán ők tettek jelentést nekem.

Ha ezek a tisztek tudták volna, hogy kinek tisztelegnek, gondoltam magamban, hiszen rövid idő telt el csupán azóta, mikor még a börtön rácsai mögött álmodoztam a jövőmről.

A Vakum Technikai Gépgyárban végzett munkám mellett minden napra, minden hétvégére jutott feladat az atlétikából, edzések, edzőtáborok, versenyek és gyűlések formájában.

Így érkeztem el az 1956-os év októberének 23. napjához.

A Vörös Meteor sport egyesületeinek országos gyűlésére voltam hivatalos, amely a kora délutáni órákban a Nyugati pályaudvarral szemben lévő, a háború előtti időszak híres nagyvendéglője, a volt „Ilkovich” nagytermében került megrendezésre.

Ma, egy modern vásárló központ van helyén.

Egy órákor hagytam el a gyárat és a 12-es villamossal, jóval a kezdés előtt érkeztem be Budapestre.

Volt időm benézni a Testnevelési Sport Bizottság Hold utcában lévő irodájába egy rövid látogatásra.

Kollégáim ebédidejükről visszaérkezve valamiféle tömeggyűlésről, zavargásokról hoztak hírt.

Abban a megfélemlített időszakban ez szinte lehetetlennek hangzott.

Mire elhagytam az irodát és kikertem az utcára, nagy tömeg sodrásában kerülve meneteltem a Bajcsy Zsilinszky utcán a Nyugati felé.

Felemelő érzés árasztotta el szívemet, a Magyar zászlókat és a rendőr sapkájáról hiányzó vörös csillag helyett piros fehér zöld kokárdát látván.

A mosollyal, bizakodással telt arcok, könnyektől csillogó szemek új reményeket gyújtottak lelkemben.

A menetben találkoztam egy ismerős Dózsa atlétával, akinek gondolatában a melbourni Olimpiai vándor részvételének kétélye támadt.

Szerettem volna tovább menni ebben a fenségesnek tűnő menetben, de megérkeztem a gyűlés helyére.

A nagy terem megtelt a meghívott résztvevőkkel. Én nem tudtam szabadulni a percekkel ezelőtti élményem érzéseitől és alig tudtam követni gyűlés menetét.

Mikor nevemet meghallottam a nemzeti sport kitüntetésre való felterjesztésre, akkor tudtam gondolataimat az utcáról a teremben folyó dolgokra terelni.

Közben egy kisiskolás koromban történt képsorozatot láttam lelki szemeim előtt, mikor is apám, ki elhagyta családját, hosszú évek elteltével megvárta az iskola kapujánál és ebéddel vendégelt

meg.

Nem máshol, de itt ebben a hírneves Ilkovics étteremben.

Akkor, kisiskolás koromban, 13 évesen nem gondoltam arra, hogy 18 év elteltével, ebben a helyiségben fognak kitüntetésre felterjeszteni.

Ezt persze nem kaptam meg, mivel a gyűlés végeztével megváltozott a világ körülöttem.

Felkelt a nép és az 1956-os Forradalom harcai fellobbantak országszerte.

A két hétig tartó, egy szebb jövőben való reménykedés után, mikor a szovjet tankok ismét elkezdtek a főváros elleni véres, megtorló támadásaikat, jobbnak láttam elhagyni hazámat.

Nehéz szívvel búcsúztam el tanítványaimtól és mindattól, amit addig elértem.

Később beigazolódtott, hogy ez a választásom megmentett egy könnyörtelen megtorlástól.

Így ért véget az atlétikában végzett munkám Felsőgödön.